

Alexianen

ZORGGROEP TIENEN

Verslaving – een blijvend raadsel?

Dr. H. Peuskens

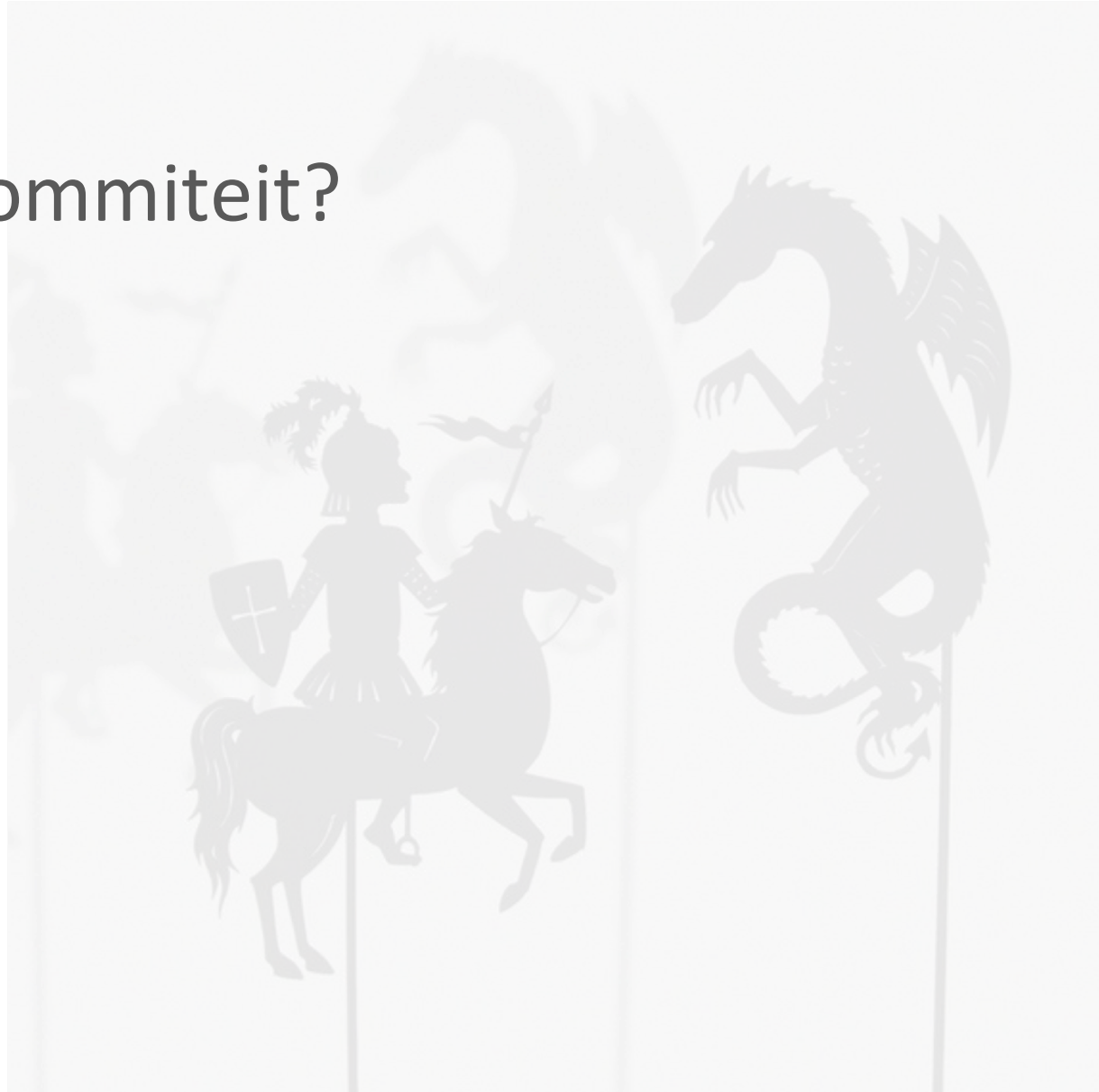
Provinciedag AA, Mol

19-11-2016

Wat verslaving is...

- Een stommiteit?

Wat verslaving is...

- Een stommiteit?

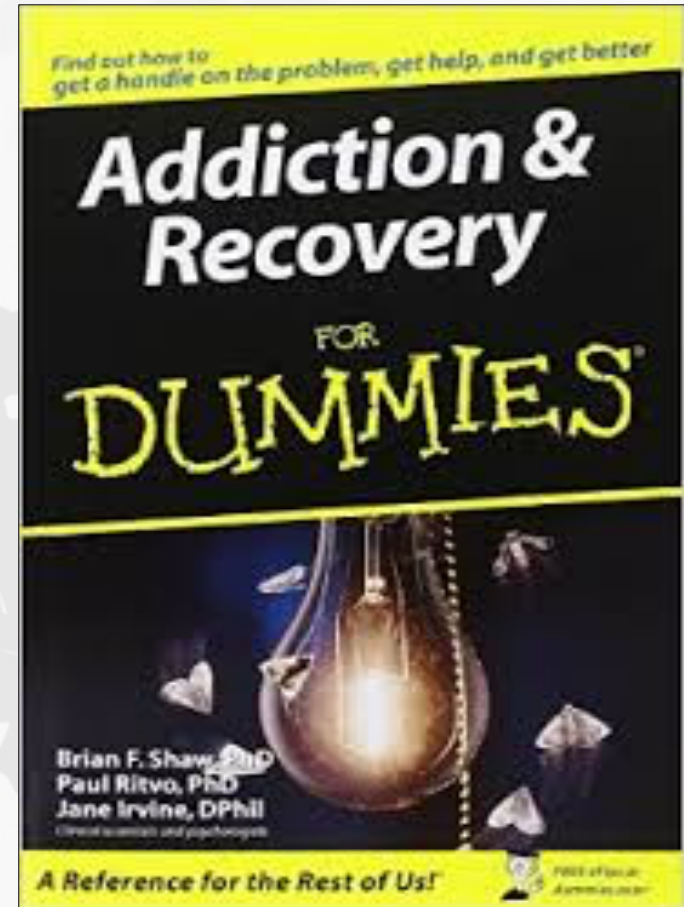

“Ons vakmanschap drink
je met verstand”

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

Wat verslaving is...

Wat verslaving is...

- Een symptoom van een **onderliggend probleem?**

Wat is verslaving?

DSM I (1952)

000-x60	Sociopathic personality disturbance
000-x61	Antisocial reaction
000-x62	Dyssocial reaction
000-x63	Sexual deviation. <i>Specify Supplementary Text</i>
000-x64	Addiction
000-x641	Alcoholism
000-x642	Drug addiction

Persoonlijkheidsprobleem?

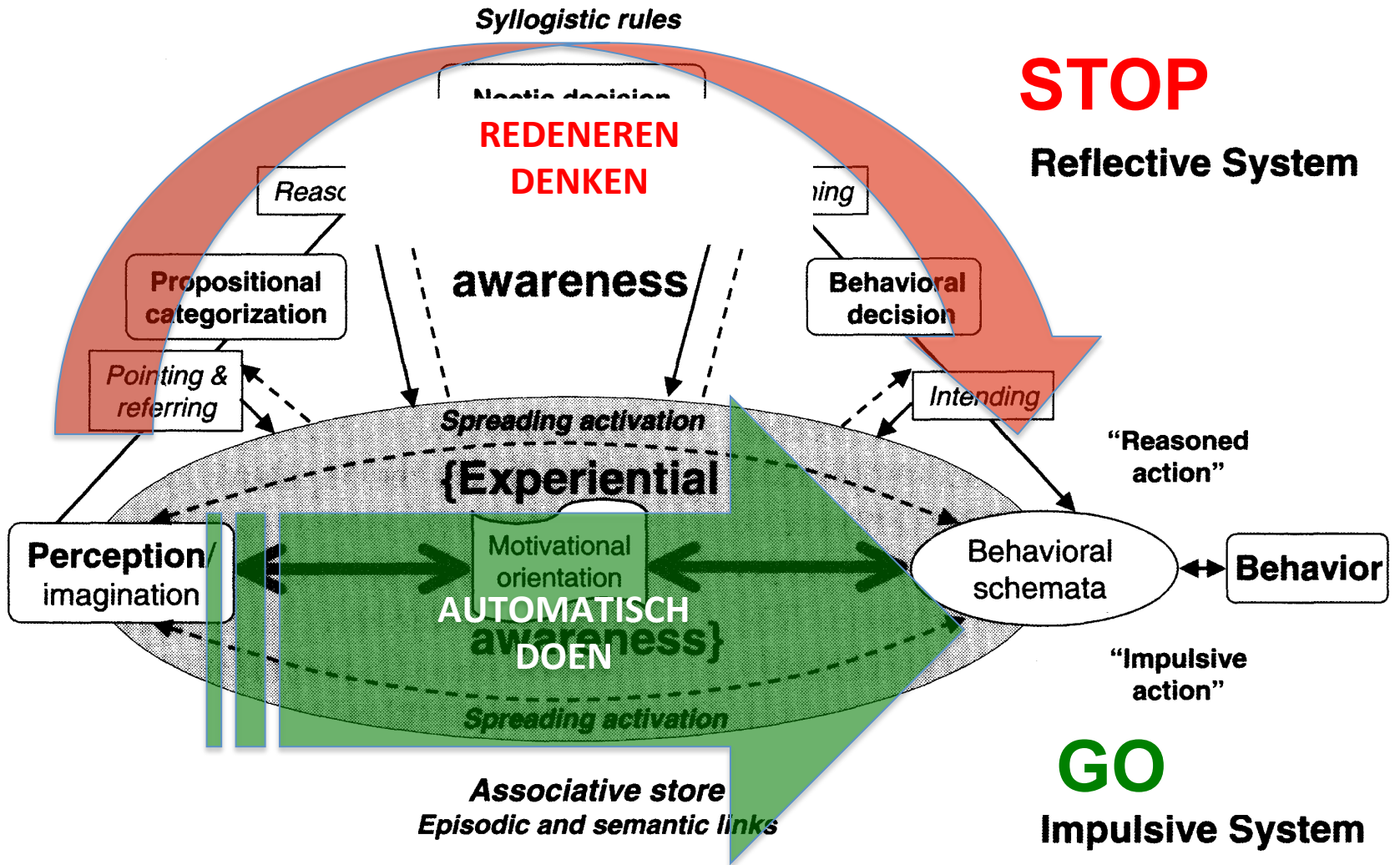

Wat verslaving is...

- Een sterke **gewoonte** met kwalijke gevolgen?

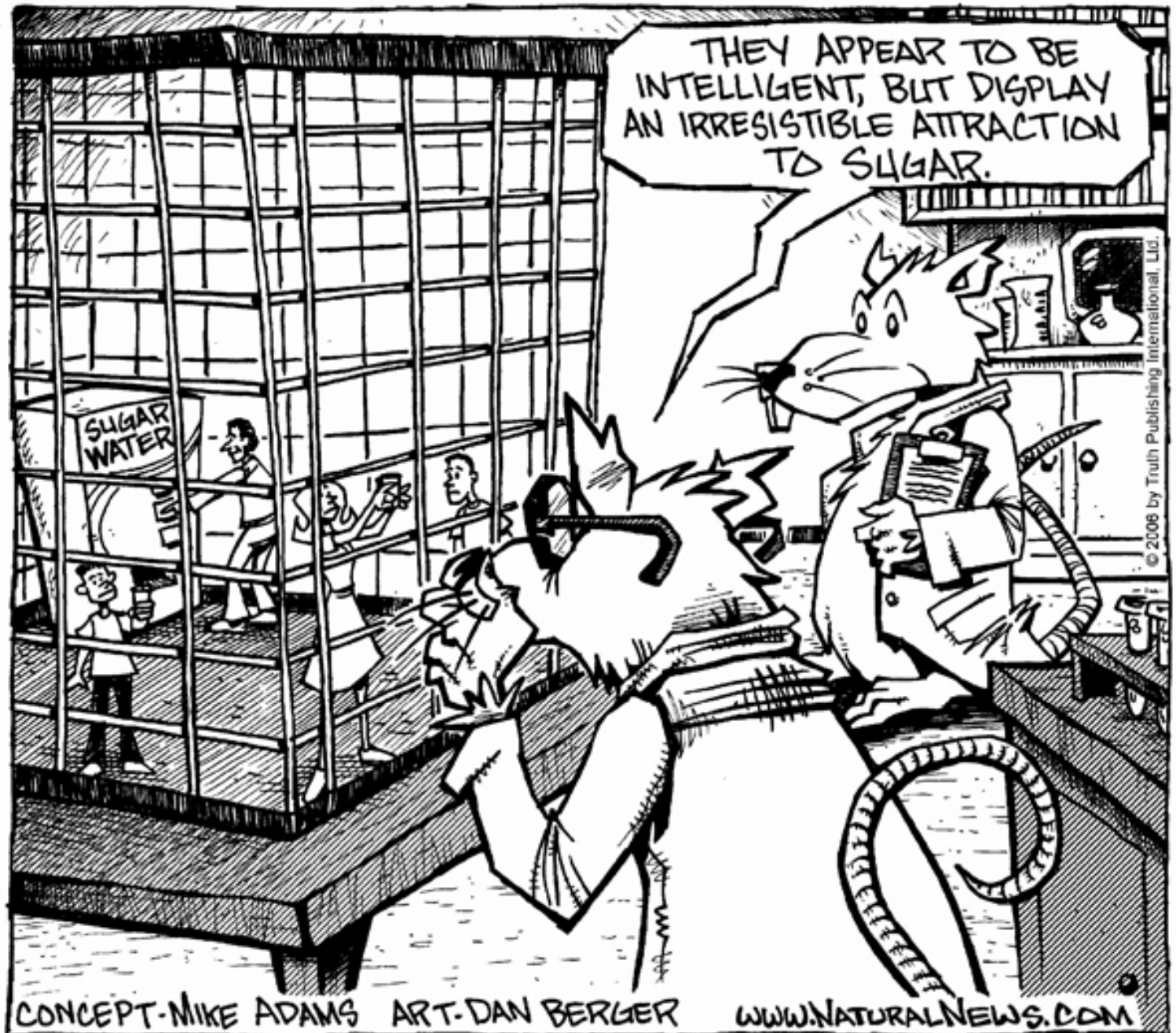
Aansturing van menselijk gedrag

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

COUNTERTHINK

© 2006 by Truth Publishing International, Ltd.

Wat verslaving is...

- Een ziekte?

Wat is verslaving?

DSM IIIR (1987)

Substance **dependence (Afhankelijkheid)**

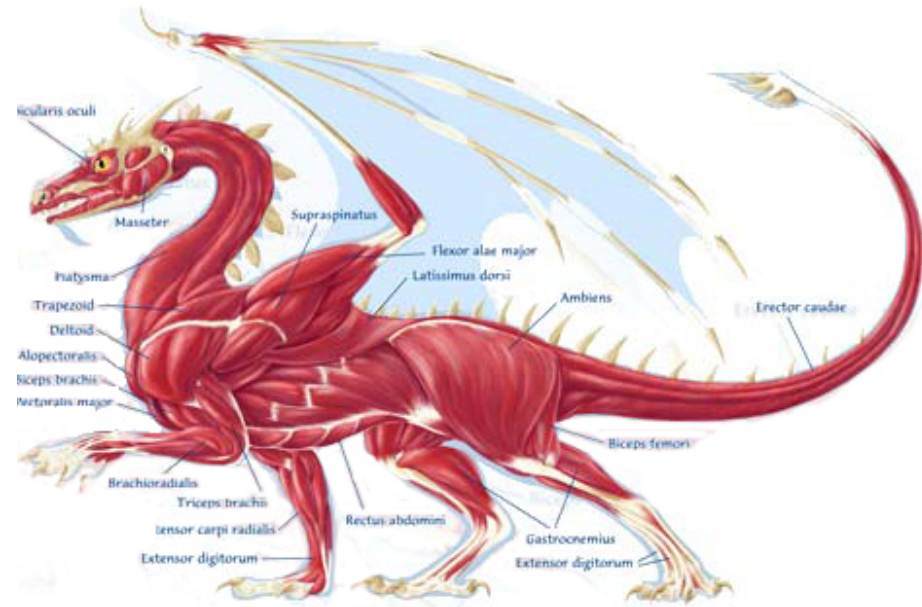
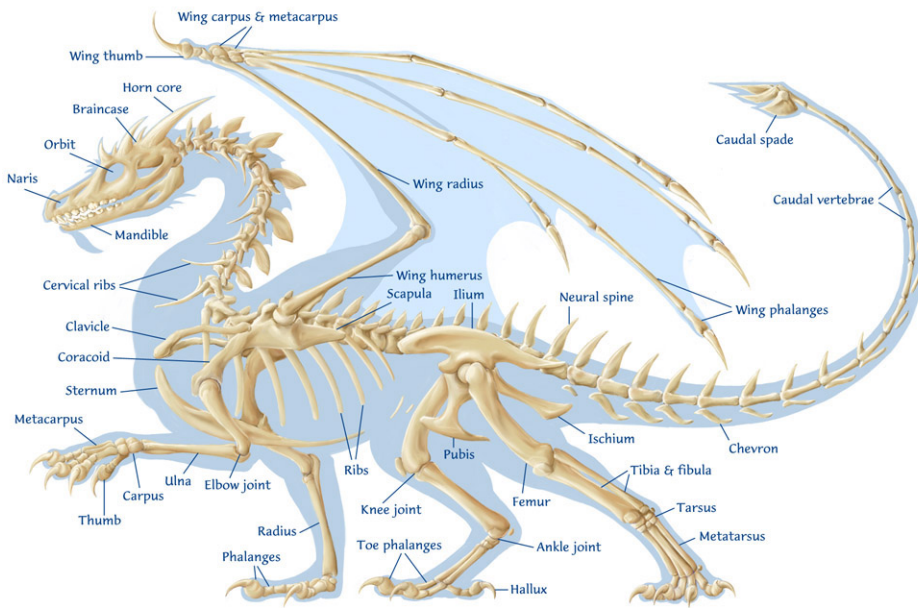
Ontwenning en tolerantie als voornaamste criteria

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

Wat is verslaving?

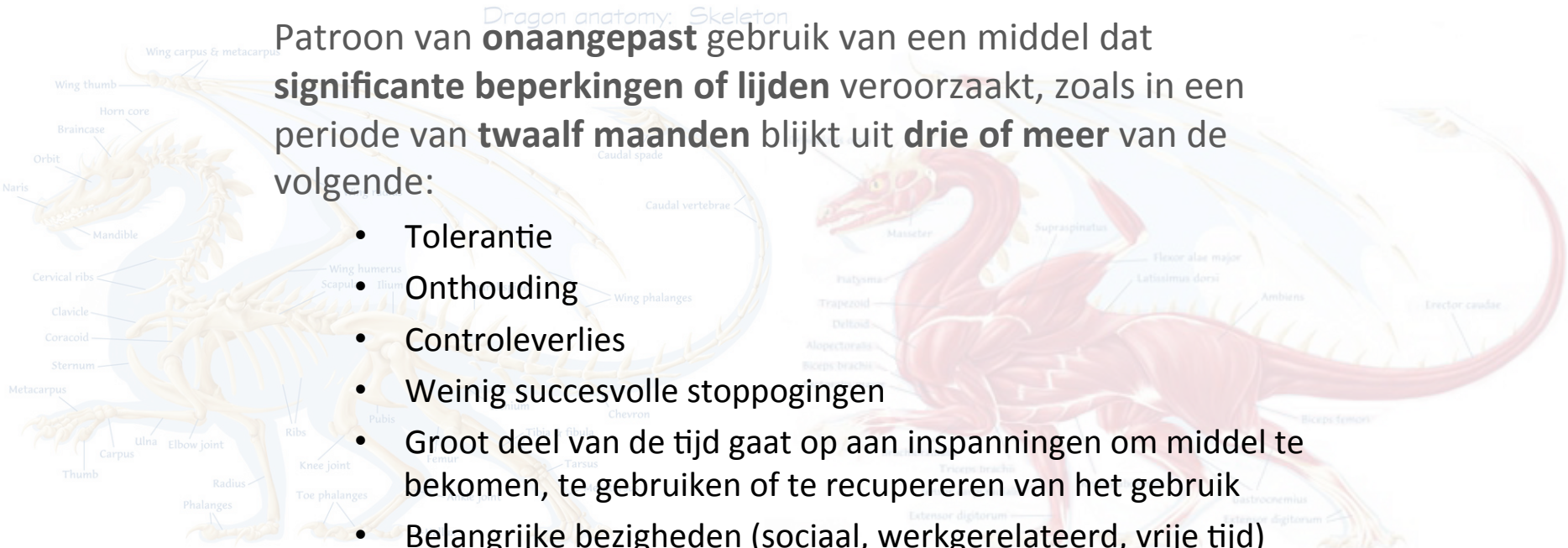

Wat is verslaving?

DSM IV (1994)

Patroon van **onaangepast** gebruik van een middel dat **significante beperkingen of lijden** veroorzaakt, zoals in een periode van **twalf maanden** blijkt uit **drie of meer** van de volgende:

- Tolerantie
- Onthouding
- Controleverlies
- Weinig succesvolle stoppogingen
- Groot deel van de tijd gaat op aan inspanningen om middel te bekomen, te gebruiken of te recupereren van het gebruik
- Belangrijke bezigheden (sociaal, werkgerelateerd, vrije tijd) worden opgegeven of verminderd
- Gebruik wordt voortgezet ondanks wetenschap dat er een belangrijk lichamelijk of psychisch probleem is

Wat is verslaving?

DSM 5 (2013)

'Misbruik' en 'Afhankelijkheid' afgeschaft

Nieuwe term: 'Gebruiksstoornis' (Substance use disorder)

Wat is verslaving?

DSM 5 (2013)

'Misbruik' en 'Afhankelijkheid' afgeschaft

Nieuwe term: '**Gebruiksstoornis**' (Substance use disorder)

'Vertrouwde symptomen' + 1 nieuw: CRAVING

Wat is verslaving?

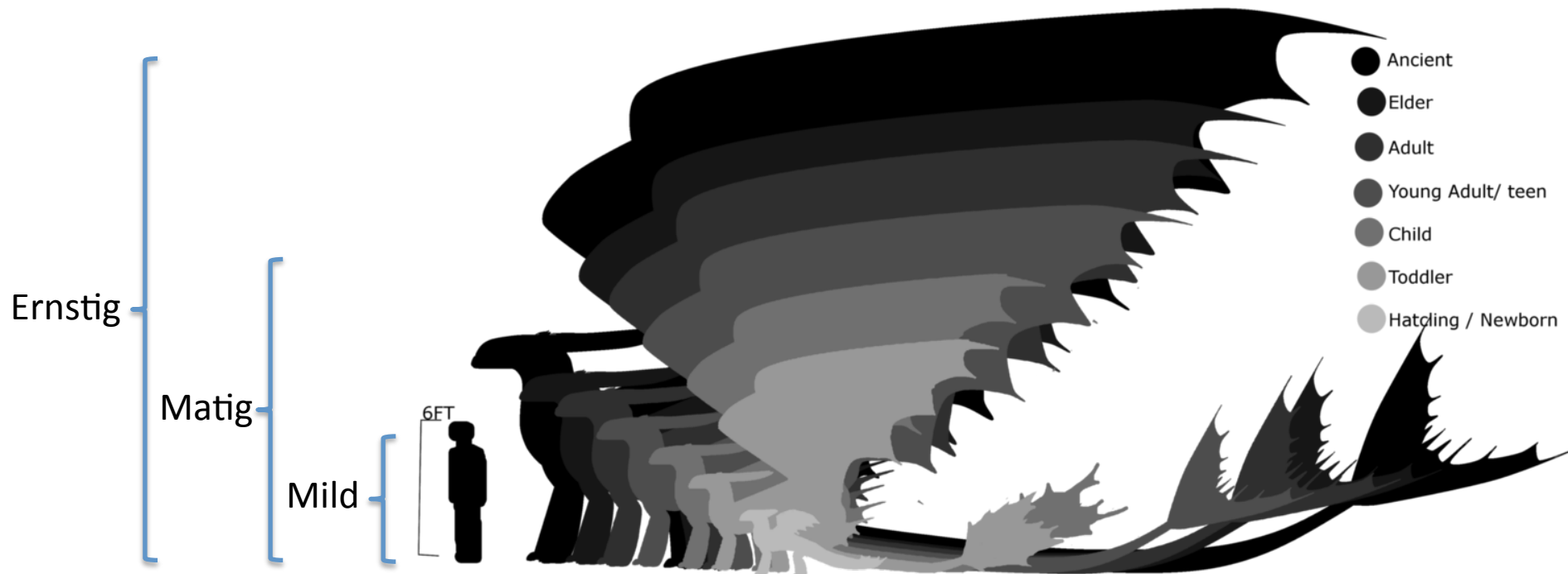
DSM 5 (2013)

'Misbruik' en 'Afhankelijkheid' afgeschaft

Nieuwe term: '**Gebruiksstoornis**' (Substance use disorder)

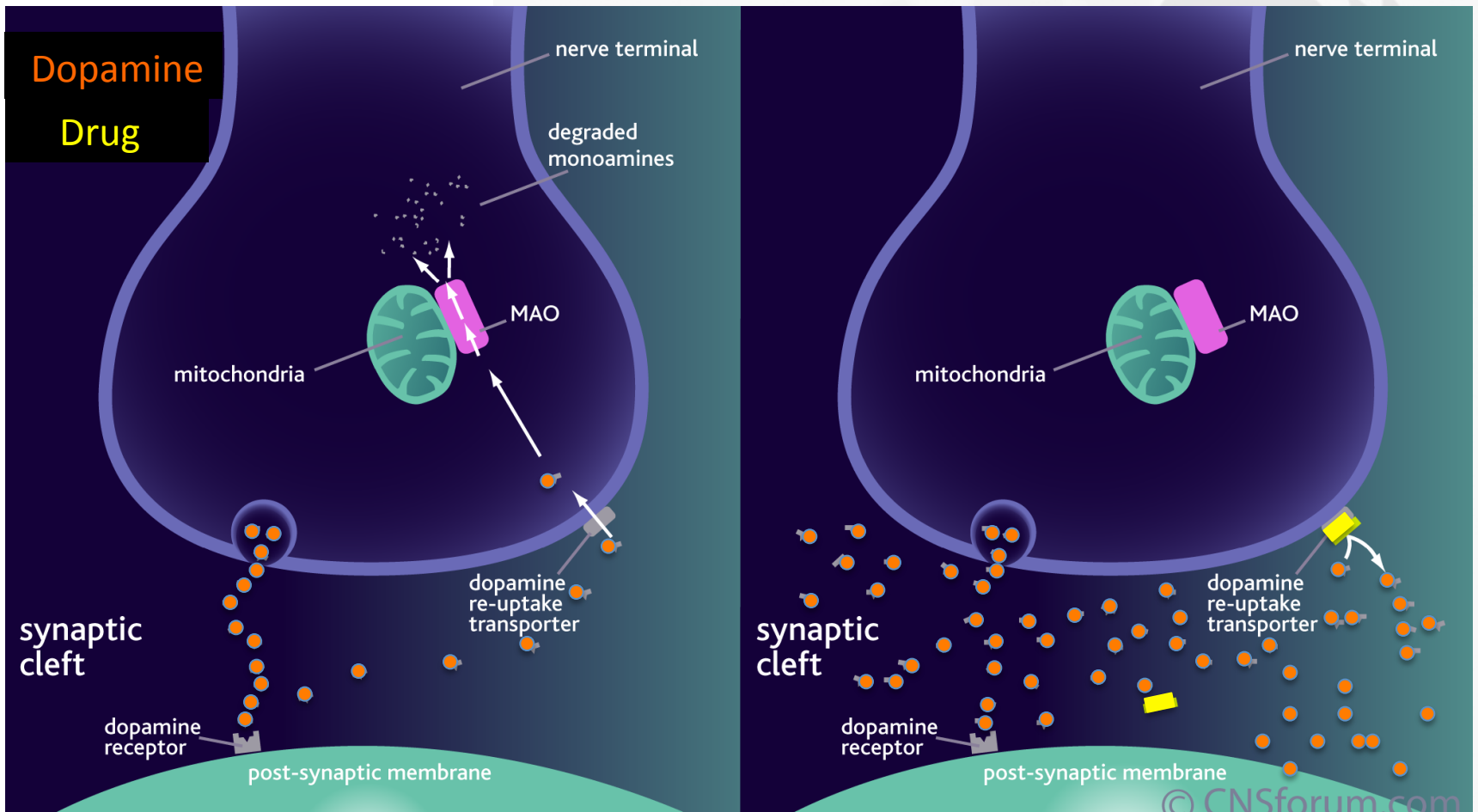
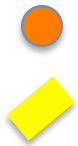
'Vertrouwde symptomen' + 1 nieuw: CRAVING

Gradaties van 'Ernst'

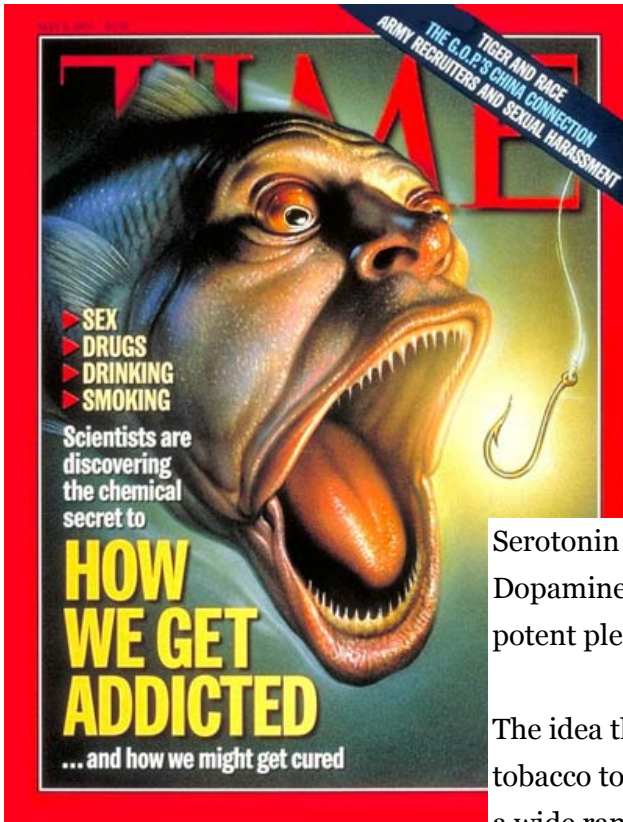
Hoe ontstaat verslaving?

Dopamine hypothese

Hoe ontstaat verslaving?

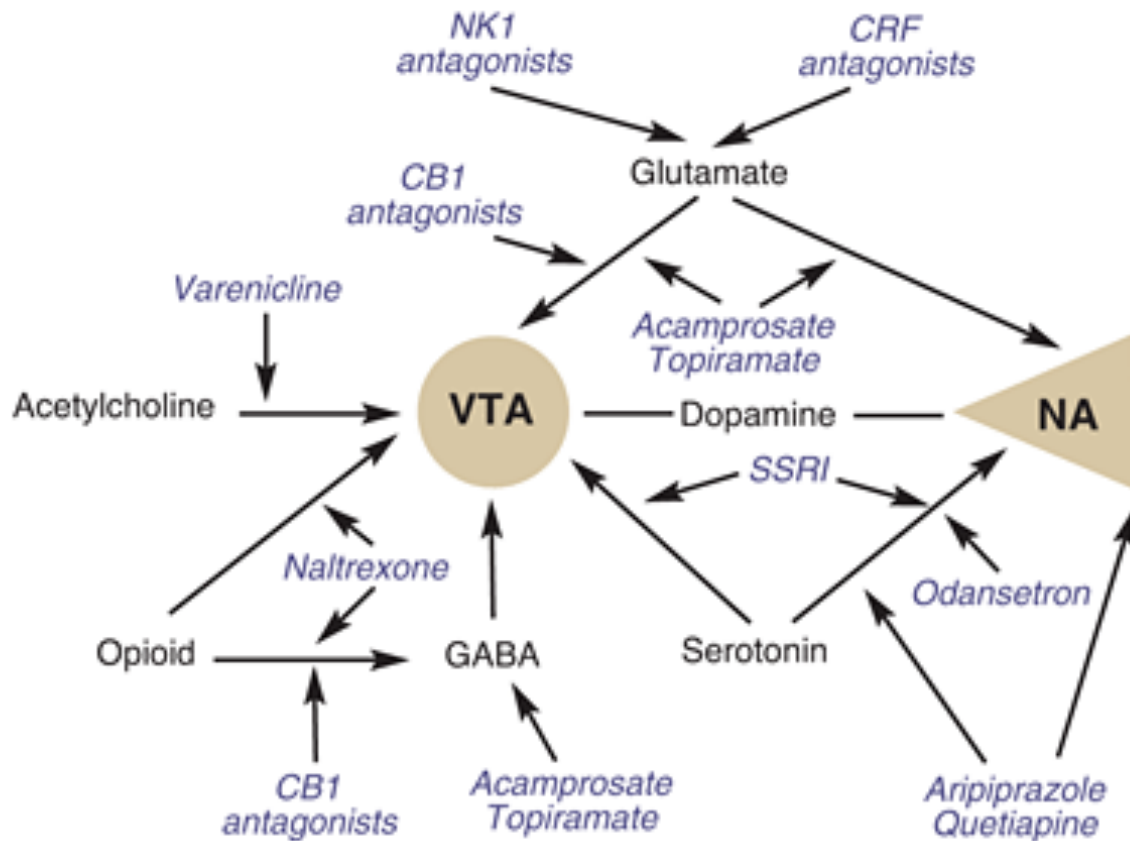
Dopamine hypothese

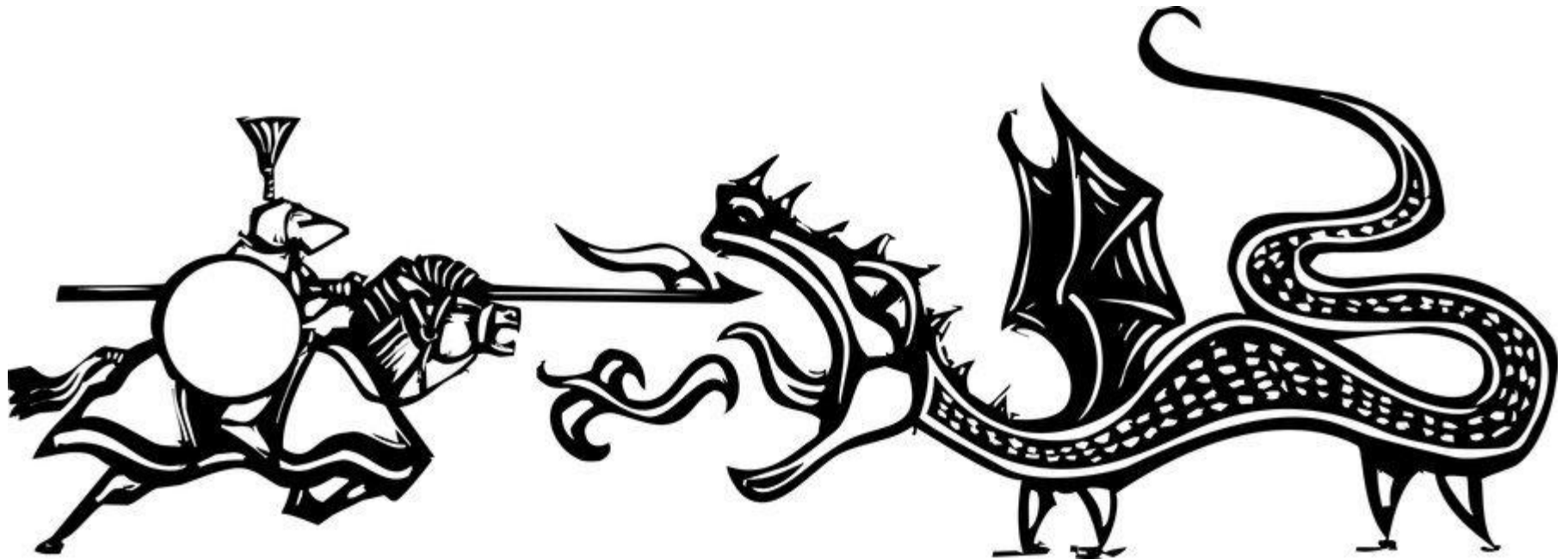
Serotonin is associated with feelings of sadness and well-being, dopamine with pleasure and elation. Dopamine can be elevated by a hug, a kiss, a word of praise or a winning poker hand — as well as by the potent pleasures that come from drugs.

The idea that a single chemical could be associated with everything from snorting cocaine and smoking tobacco to getting good grades and enjoying sex has electrified scientists and changed the way they look at a wide range of dependencies, chemical and otherwise. Dopamine, they now believe, is not just a chemical that transmits pleasure signals but may, in fact, be the master molecule of addiction.

Hoe ontstaat verslaving?

Wat werkt tegen verslaving?

Gemeenschappelijke onderdelen van behandelprogramma's

(H)erkennen van problematiek
Preventie?

Psychologische interventies

Gemeenschappelijke onderdelen van behandelprogramma's

(H)erkennen van problematiek
Preventie?

Copyright © Gabriel Utsi | gabrielutasi.com |
For permissions please visit gabrielutasi.com/comic/about

Gemeenschappelijke onderdelen van behandelprogramma's

(H)erkennen van problematiek
Preventie?

Gemeenschappelijke onderdelen van behandelprogramma's

(H)erkennen van problematiek

Aanhaken bij behandeling

Detoxificatie

Hervalpreventie

Nazorg

Psychologische interventies

Medicamenteuze interventies

Wat werkt tegen verslaving?

National Registry of Evidence-based
Programs and Practices (NREPP) :

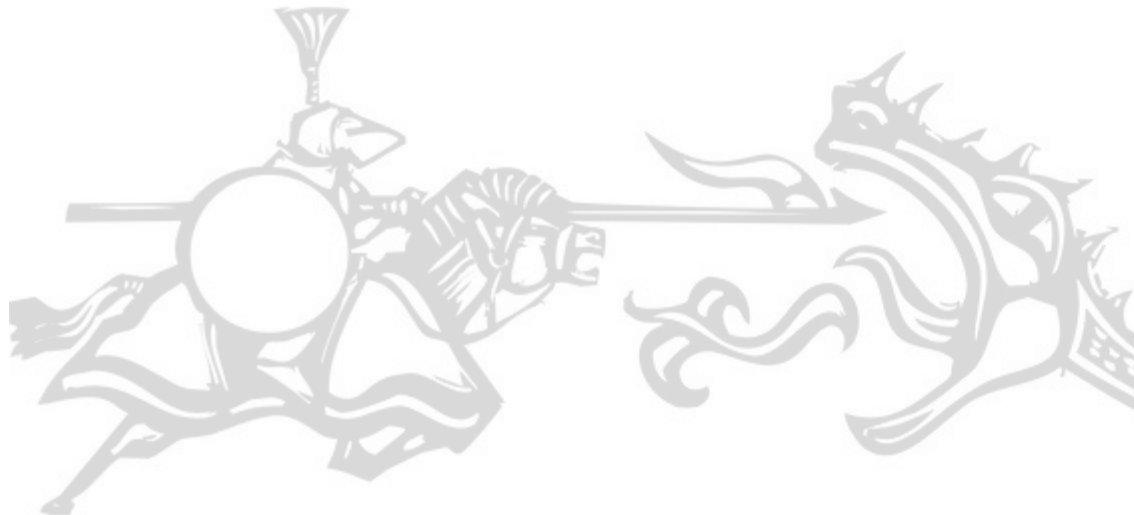
51 werkzame therapieën

Wat werkt?

National Registry of Evidence-based Programs and Practices (NREPP) :

51 werkzame therapieën

[A Woman's Path to Recovery \(Based on A Woman's Addiction Workbook\)](#)

[Adolescent Community Reinforcement Approach \(A-CRA\)](#)

[Alcohol Behavioral Couple Therapy](#)

[Alcohol: True Stories Hosted by Matt Damon](#)

[Behavioral Couples Therapy for Alcoholism and Drug Abuse](#)

[Border Binge-Drinking Reduction Program](#)

[Boston Consortium Model: Trauma-Informed Substance Abuse Treatment for Women](#)

[Brief Strategic Family Therapy](#)

[Brief Strategic Family Therapy®](#)

[Celebrating Families!](#)

[Chestnut Health Systems-Bloomington Adolescent Outpatient \(OP\) and Intensive Outpatient \(IOP\) Treatment Model](#)

[Climate Schools: Alcohol and Cannabis Course](#)

[Cocaine-Specific Coping Skills Training](#)

[Communities Mobilizing for Change on Alcohol \(CMCA\)](#)

[Computer-Assisted System for Patient Assessment and Referral \(CASPAR\)](#)

[Contracts, Prompts, and Reinforcement of Substance Use Disorder Continuing Care \(CPR\)](#)

[Customized Employment Supports](#)

[Dialectical Behavior Therapy](#)

[Double Trouble in Recovery](#)

[Drugs: True Stories](#)

[Dynamic Deconstructive Psychotherapy](#)

[Friends Care](#)

[Healthy Living Project for People Living With HIV](#)

[Helping Women Recover and Beyond Trauma](#)

[Interactive Journaling](#)

[Interim Methadone Maintenance](#)

[Keepin' it REAL](#)

[Living in Balance](#)

[Living in the Face of Trauma \(LIFT\): An Intervention for Coping With HIV and Trauma](#)

[Matrix Model](#)

[Modified Therapeutic Community for Persons With Co-Occurring Disorders](#)

[Motivational Interviewing](#)

[Multidimensional Family Therapy \(MDFT\)](#)

[Network Therapy](#)

[Oxford House Model](#)

[PRIME For Life](#)

[Prize Incentives Contingency Management for Substance Abuse](#)

[Reality Tour](#)

[Reconnecting Youth: A Peer Group Approach to Building Life Skills](#)

[Recovery Training and Self-Help](#)

[Reinforcement-Based Therapeutic Workplace](#)

[Relapse Prevention Therapy \(RPT\)](#)

[Seeking Safety](#)

[Self-Help in Eliminating Life-Threatening Diseases \(SHIELD\)](#)

[Service Outreach and Recovery \(SOAR\)](#)

[Strengthening Families Program](#)

[Supportive-Expressive Psychotherapy](#)

[TCU \(Texas Christian University\) Mapping-Enhanced Counseling](#)

[The Seven Challenges](#)

[Trauma Recovery and Empowerment Model \(TREM\)](#)

[Twelve Step Facilitation Therapy](#)

Wat werkt tegen verslaving?

National Registry of Evidence-based
Programs and Practices (NREPP) :

51 werkzame therapieën

Cochrane Database :

***103 artikels rond bewijskracht van interventies en/
of medicatie***

Wat werkt tegen verslaving?

Wat werkt voor wie?

Project MATCH (1989-1997)

CBT, MET, 12-step evenwaardig

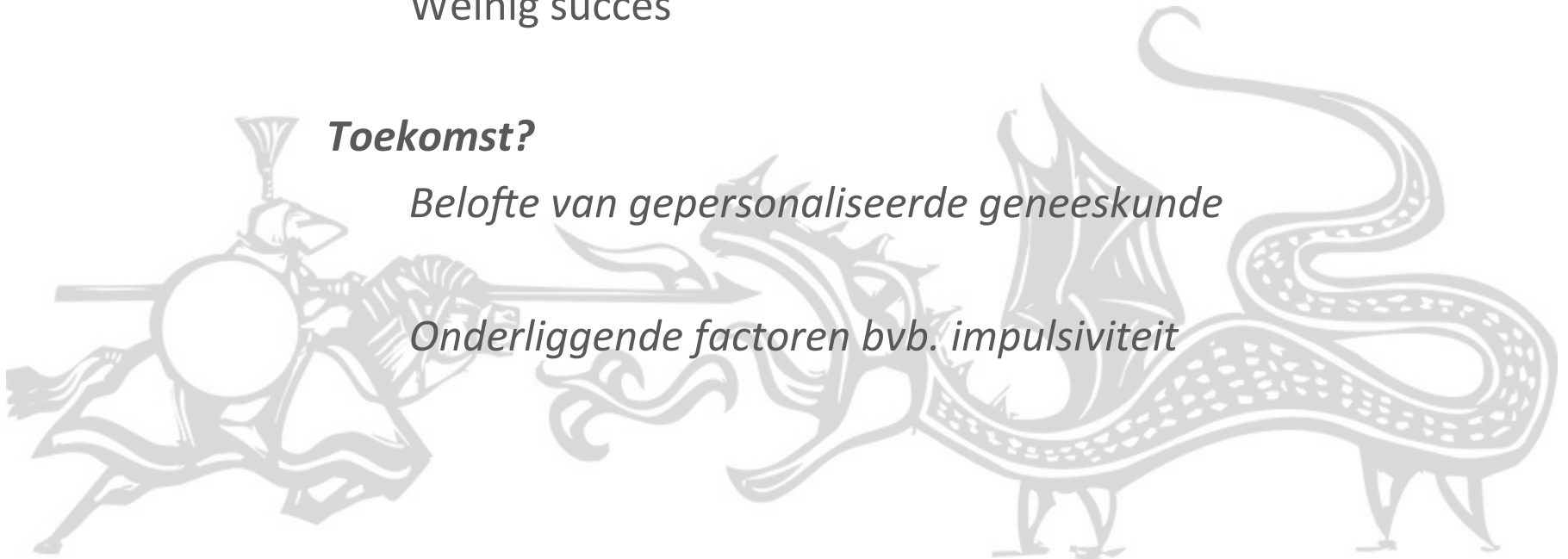
Aangepaste behandeling in functie van 'type' verslaving

Weinig succes

Toekomst?

Belofte van gepersonaliseerde geneeskunde

Onderliggende factoren bvb. impulsiviteit

Therapie

Vier onderdelen van succesvolle programma's

- Motivatie versterken ('Talk is not cheap')
 - Verandering begint met voornemen tot veranderen

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

Therapie

Therapie

Vier onderdelen van succesvolle programma's

- Motivatie versterken ('Talk is not cheap')
 - Verandering begint met voornemen tot veranderen
- Oefen vaardigheden ('Practice makes progress')
 - Identificeer triggers (plaatsen, mensen, emoties, automatische gedachten)
 - Leer anders reageren (refusal skills, escape, urge surfing, mindfulness)
 - Wees voorbereid (noodplan, contactpersonen)

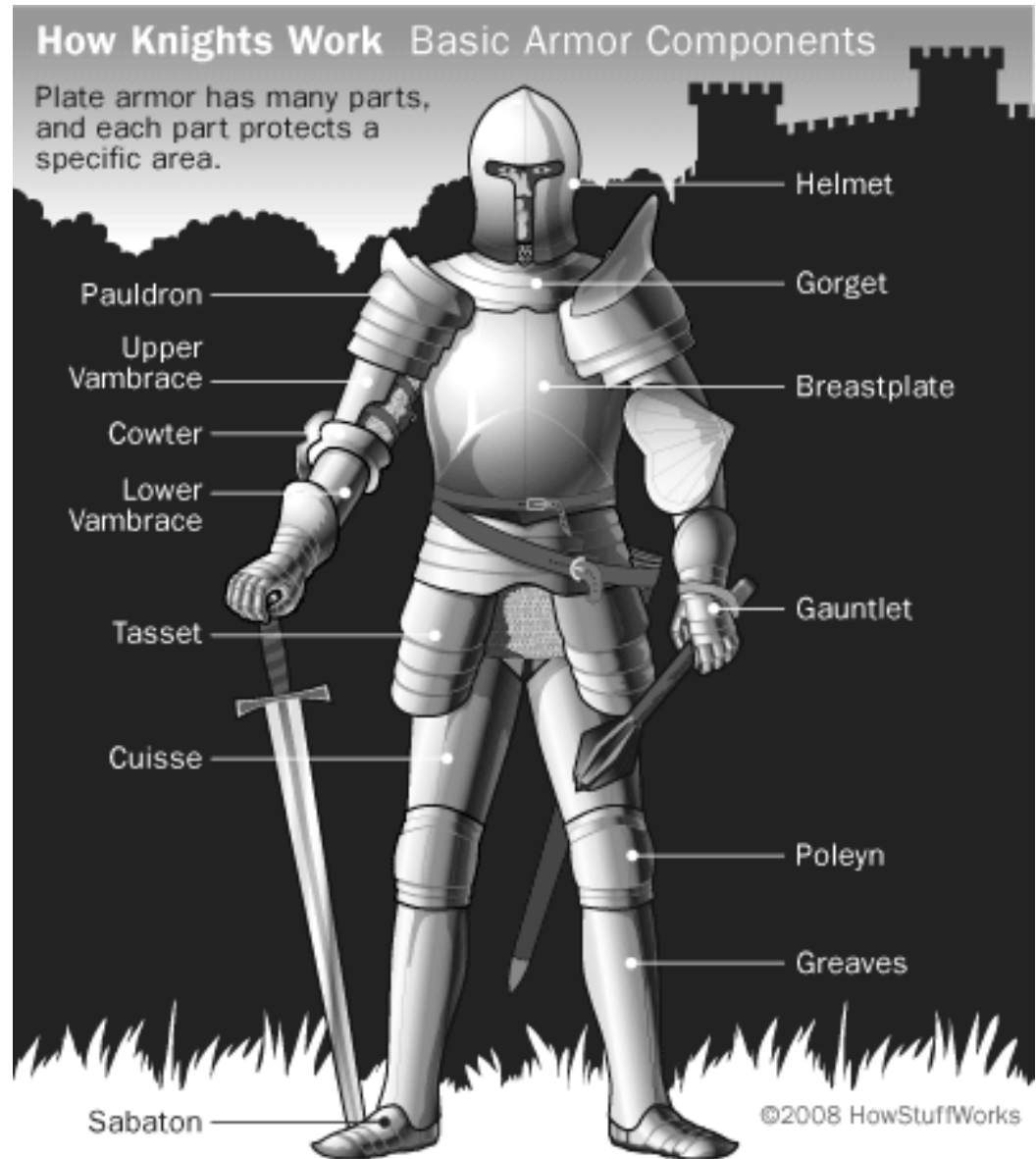

Wat werkt tegen verslaving?

Cognitieve Gedragstherapie en motiverende
gespreksvoering: *blijven oefenen*

Therapie

Therapie

Vier onderdelen van succesvolle programma's

- Motivatie versterken ('Talk is not cheap')
 - Verandering begint met voornemen tot veranderen
- Oefen vaardigheden ('Practice makes progress')
 - Identificeer triggers (plaatsen, mensen, emoties, automatische gedachten)
 - Leer anders reageren (refusal skills, escape, urge surfing, mindfulness)
 - Wees voorbereid (noodplan, contactpersonen)
- Alternatieve beloningen ('Competition breeds contempt')
 - Leer nieuwe dingen prettig vinden

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

Wat werkt tegen verslaving?

"I'm sorry, my therapist told me to give up slaying dragons."

Therapie

Vier onderdelen van succesvolle programma's

- Motivatie versterken ('Talk is not cheap')
 - Verandering begint met voornemen tot veranderen

- Oefen vaardigheden ('Practice makes progress')
 - Identificeer triggers (plaatsen, mensen, emoties, automatische gedachten)
 - Leer anders reageren (refusal skills, escape, urge surfing, mindfulness)
 - Wees voorbereid (noodplan, contactpersonen)

- Alternatieve beloningen ('Competition breeds contempt')
 - Leer nieuwe dingen prettig vinden

- Betrek de omgeving ('No person is an island')
 - Partner, familie...zelfhulpgroep, bouw nieuw netwerk
 - Randvoorwaarden beïnvloeden (werk, financiën, vrije tijd...)

Therapie

Vier onderdelen van succesvolle programma's

- Motivatie versterken ('Talk is not cheap')
 - Verandering begint met voornemen tot veranderen

- Oefen vaardigheden ('Practice makes progress')
 - Identificeer triggers (plaatsen, mensen, emoties, automatische gedachten)
 - Leer anders reageren (refusal skills, escape, urge surfing, mindfulness)
 - Wees voorbereid (noodplan, contactpersonen)

- Alternatieve beloningen ('Competition breeds contempt')
 - Leer nieuwe dingen prettig vinden

- Betrek de omgeving ('No person is an island')
 - Partner, familie...zelfhulpgroep, bouw nieuw netwerk
 - Randvoorwaarden beïnvloeden (werk, financiën, vrije tijd...)

Wat werkt tegen verslaving?

Wat werkt tegen verslaving?

Motivatie voor middelenstop

Ontwenning

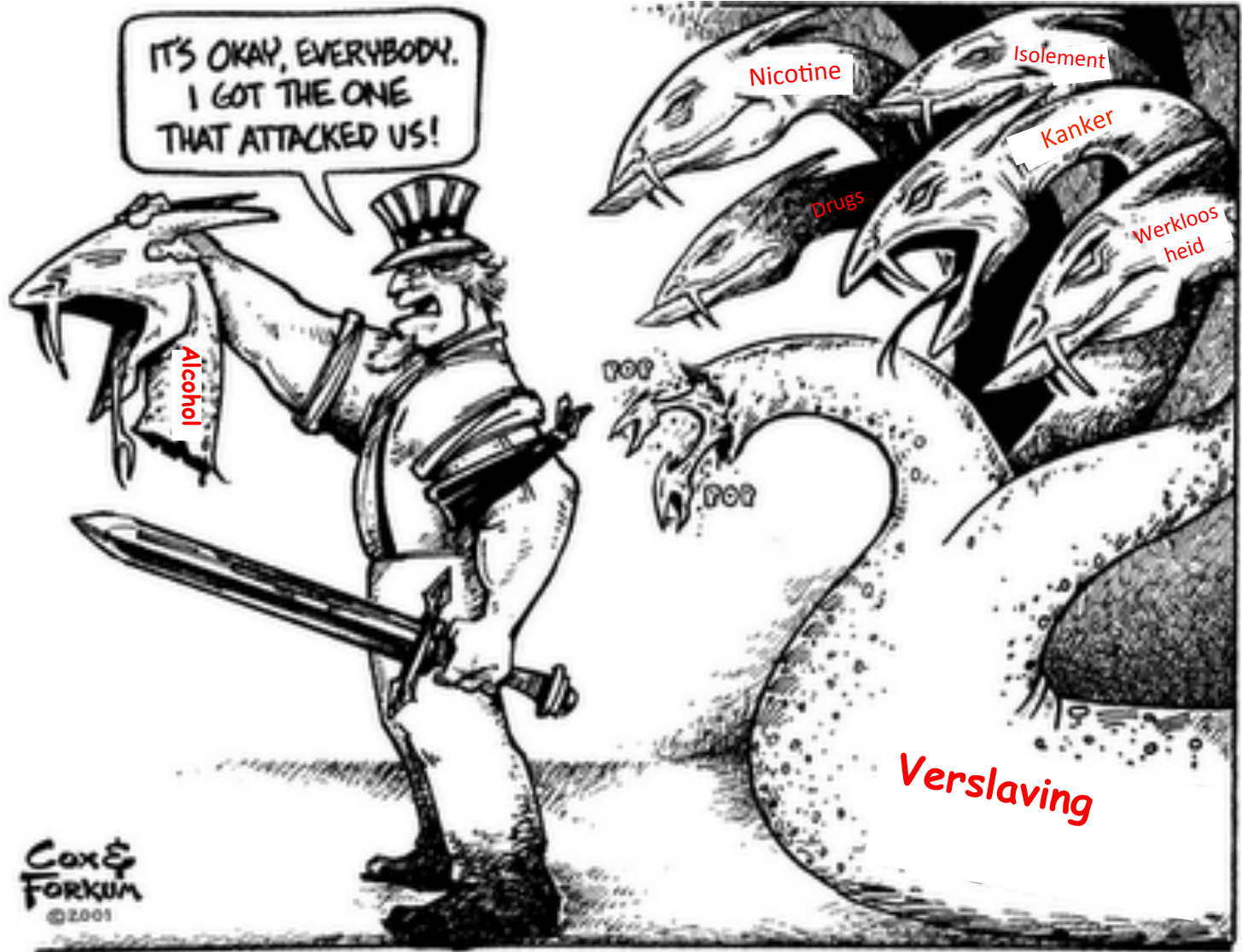
Nuchterheid

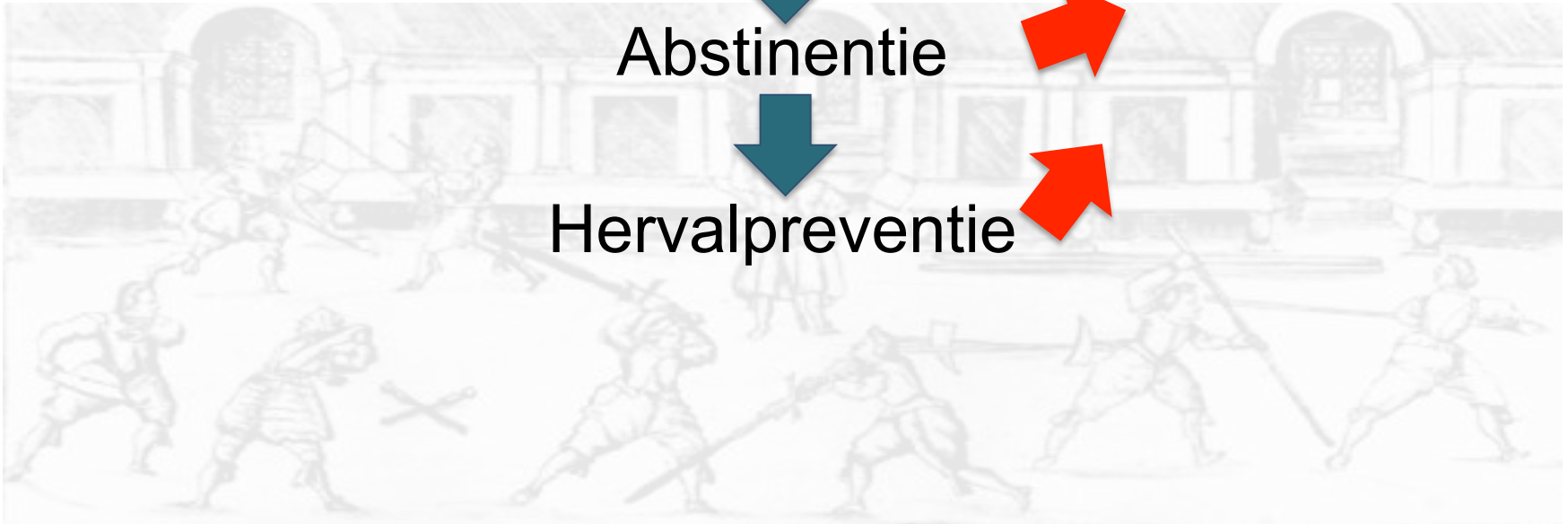
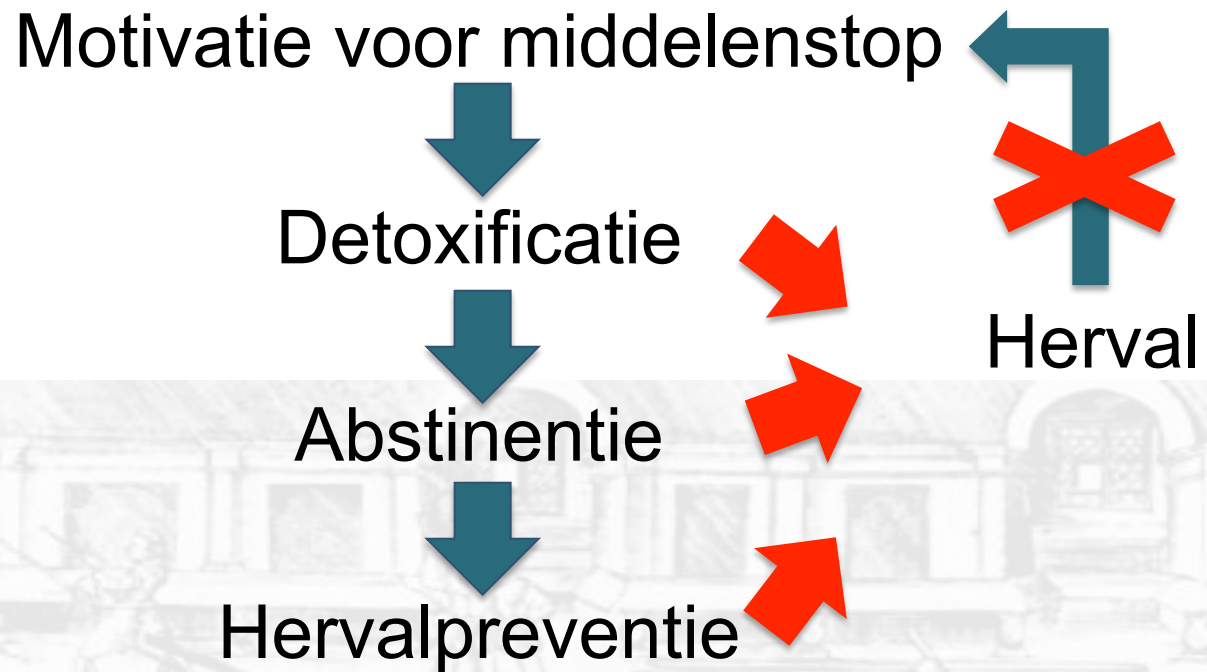
Hervalpreventie

Wat werkt tegen verslaving?

Wat werkt tegen verslaving?

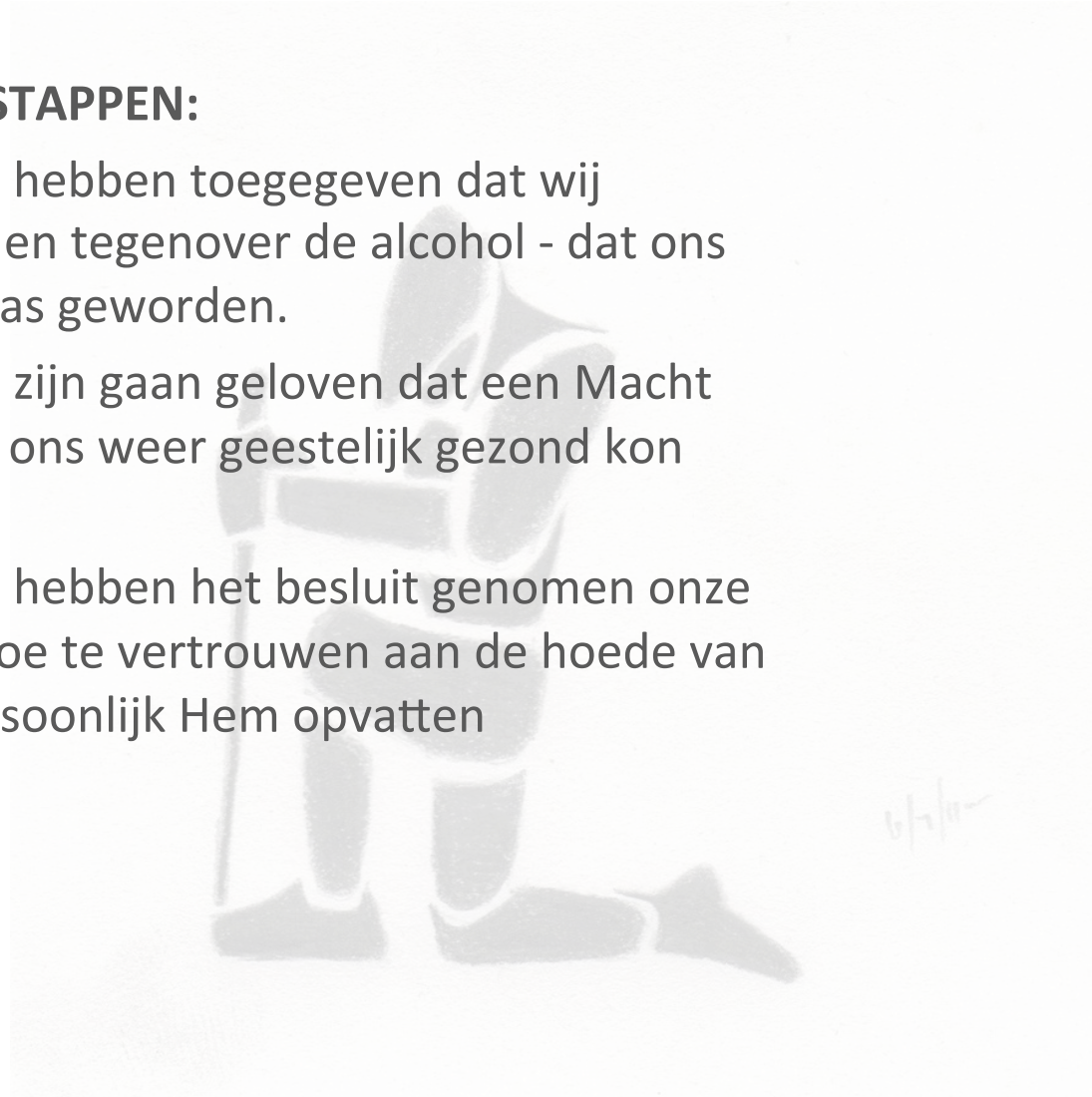
Wat werkt tegen verslaving?

Wat werkt tegen verslaving?

AA Vlaanderen - 12 STAPPEN:

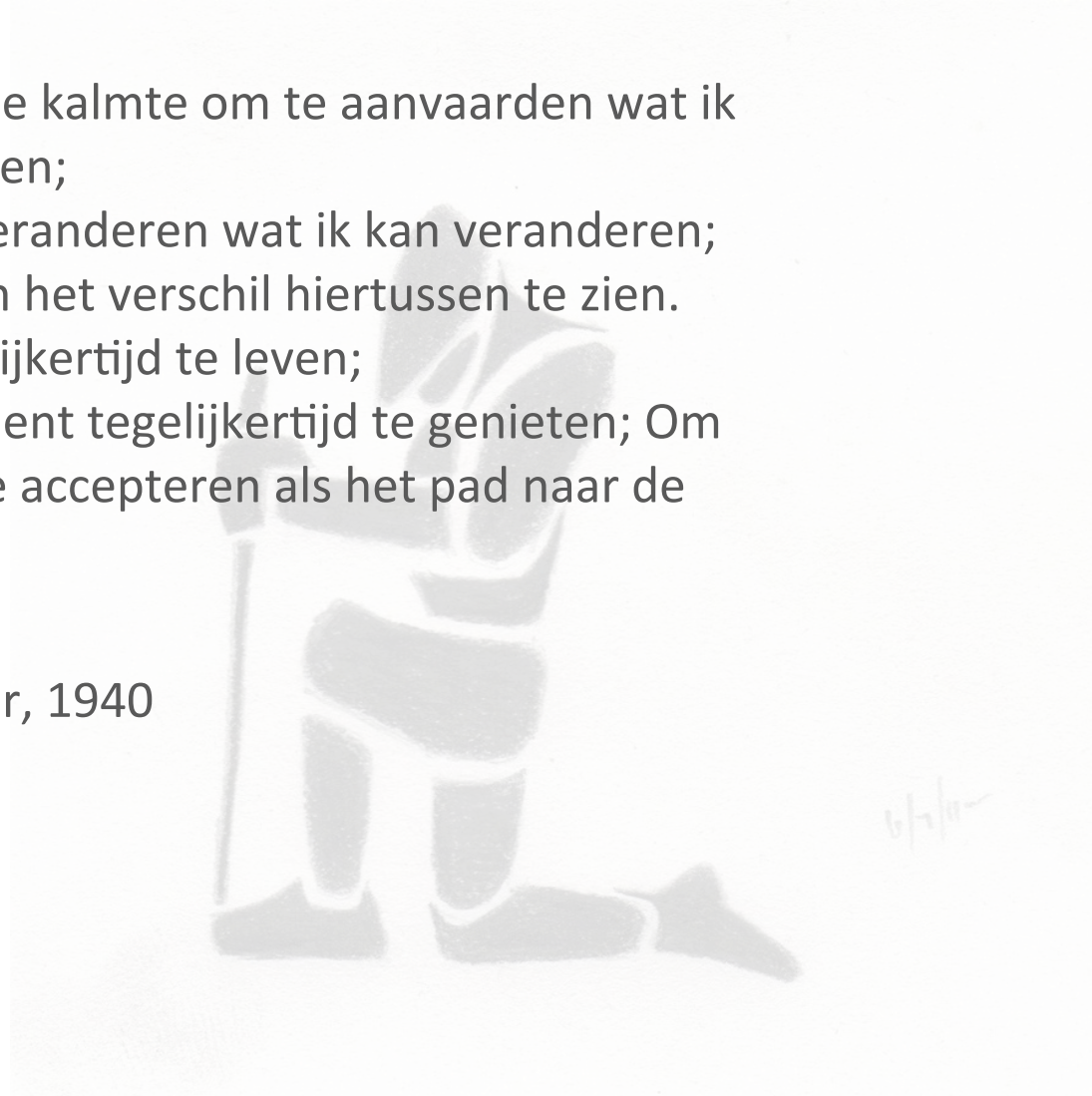
- **Eerste Stap** Wij hebben toegegeven dat wij machteloos stonden tegenover de alcohol - dat ons leven stuurloos was geworden.
- **Tweede Stap** Wij zijn gaan geloven dat een Macht groter dan wijzelf ons weer geestelijk gezond kon maken.
- **Derde Stap** Wij hebben het besluit genomen onze wil en ons leven toe te vertrouwen aan de hoede van God, zoals wij persoonlijk Hem opvatten
- ...

Wat werkt tegen verslaving?

- God, schenk mij de kalmte om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen;
de moed om te veranderen wat ik kan veranderen;
en de wijsheid om het verschil hiertussen te zien.
Om één dag tegelijkertijd te leven;
Om van één moment tegelijkertijd te genieten; Om
moeilijke tijden te accepteren als het pad naar de
vrede.

Reinhold Niebuhr, 1940

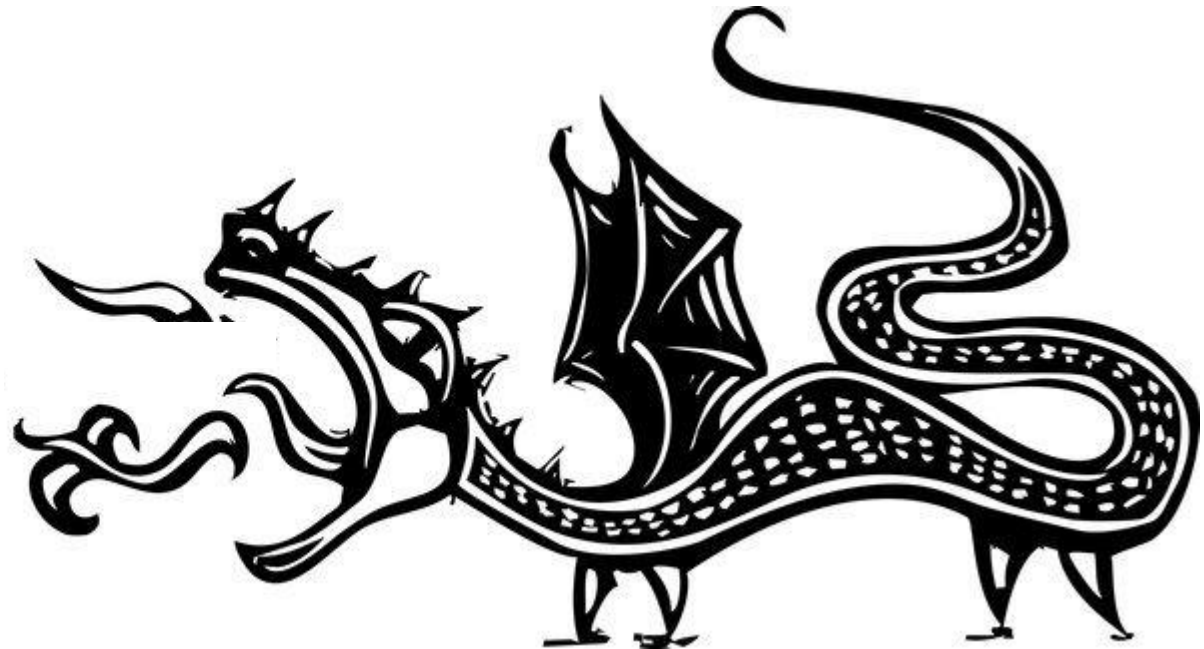

Wat werkt tegen verslaving?

God, geef me de rust om te accepteren wat ik niet kan veranderen, de moed om te veranderen wat ik kan veranderen en de wijsheid om het verschil te zien.

Gebed om rust

Boëthius, 500 n. Chr.

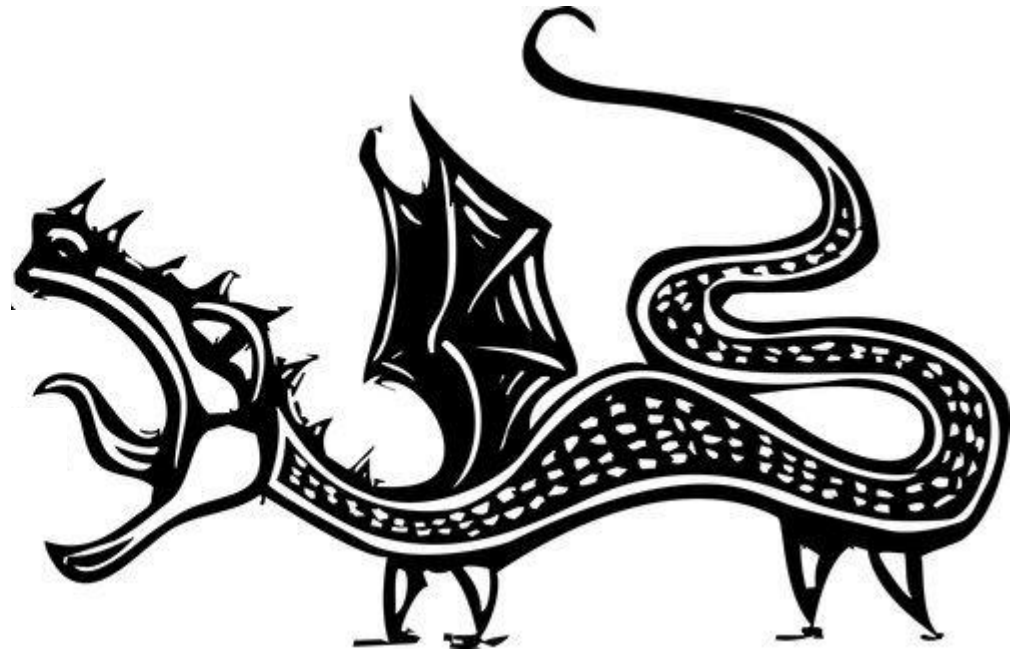

Wat werkt tegen verslaving?

God, geef me de rust om te accepteren wat ik niet kan veranderen, de moed om te veranderen wat ik kan veranderen en de wijsheid om het verschil te zien.

Gebed om rust

Boëthius, 500 n. Chr.

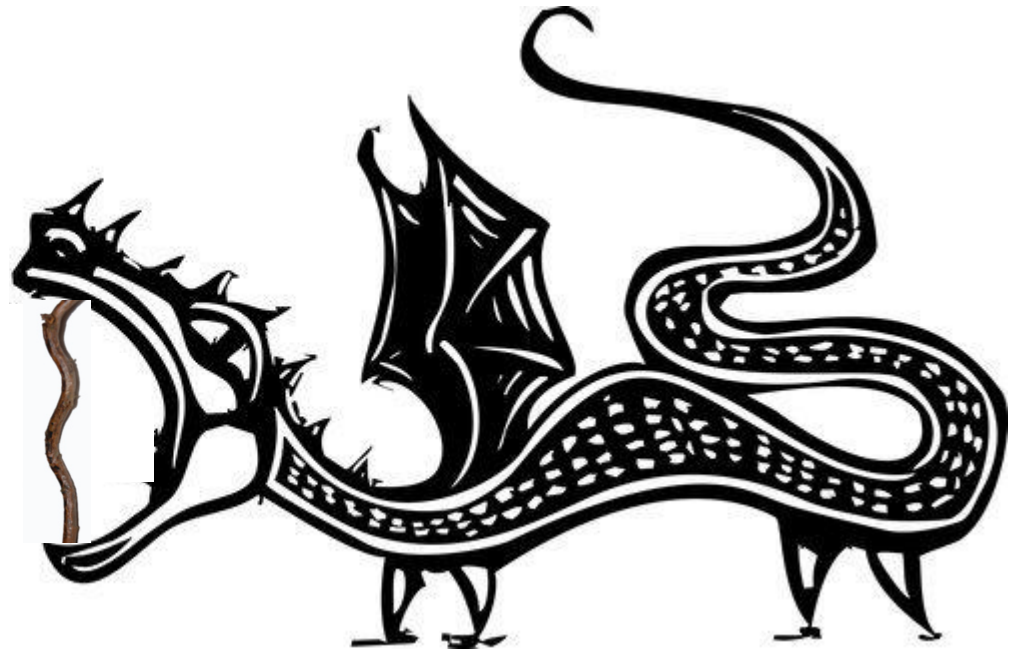

Wat werkt tegen verslaving?

God, geef me de rust om te accepteren wat ik niet kan veranderen, de moed om te veranderen wat ik kan veranderen en de wijsheid om het verschil te zien.

Gebed om rust

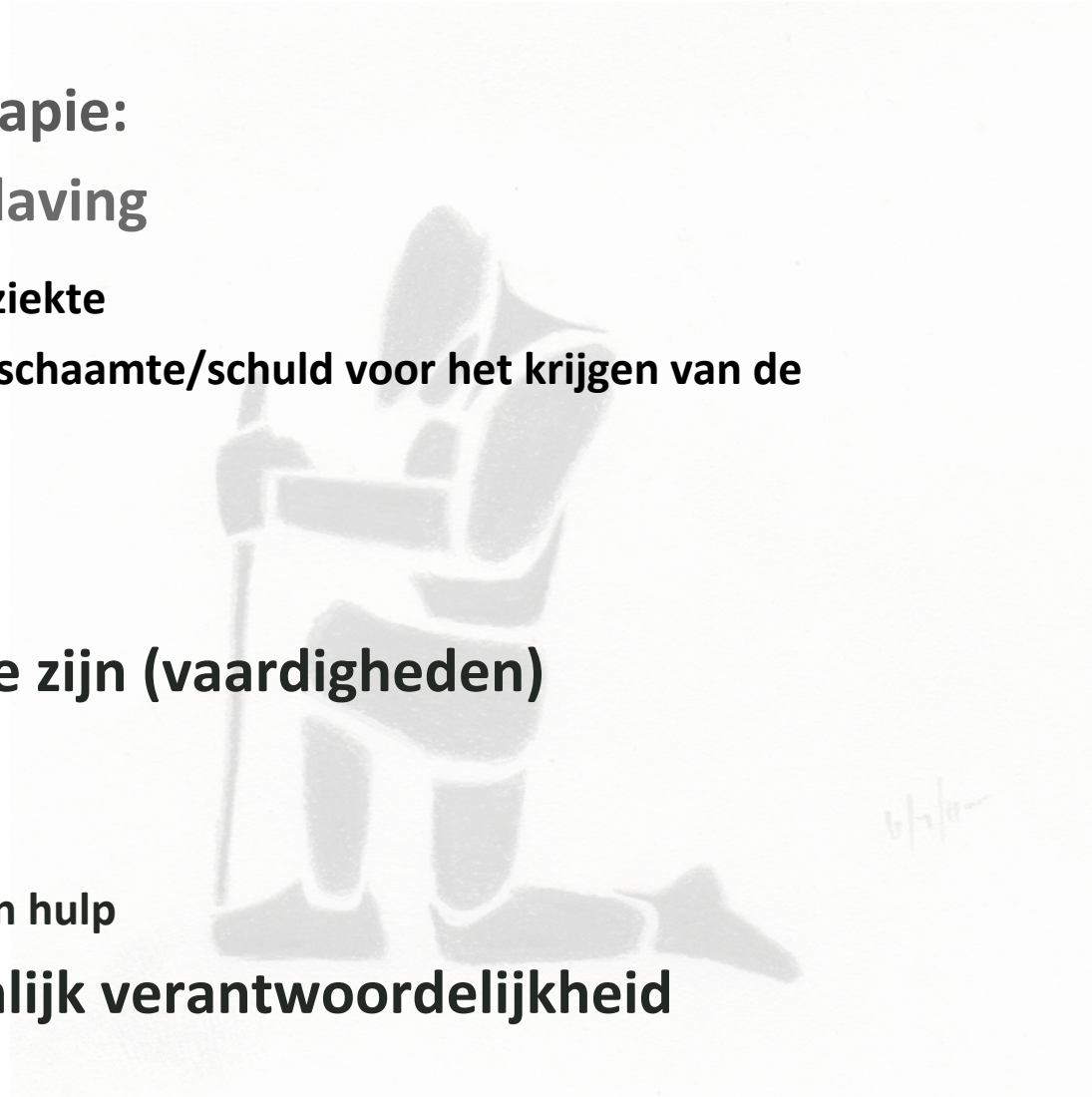
Boëthius, 500 n. Chr.

Wat werkt tegen verslaving?

12 STAPPEN-therapie:

- **Leer over verslaving**
 - Chronische ziekte
 - Misplaatste schaamte/schuld voor het krijgen van de ziekte
- **Zelf diagnose**
 - zelfreflectie
- **Leer nuchter te zijn (vaardigheden)**
 - HALT
 - PPT
 - Volgehouden hulp
- **Neem persoonlijk verantwoordelijkheid**

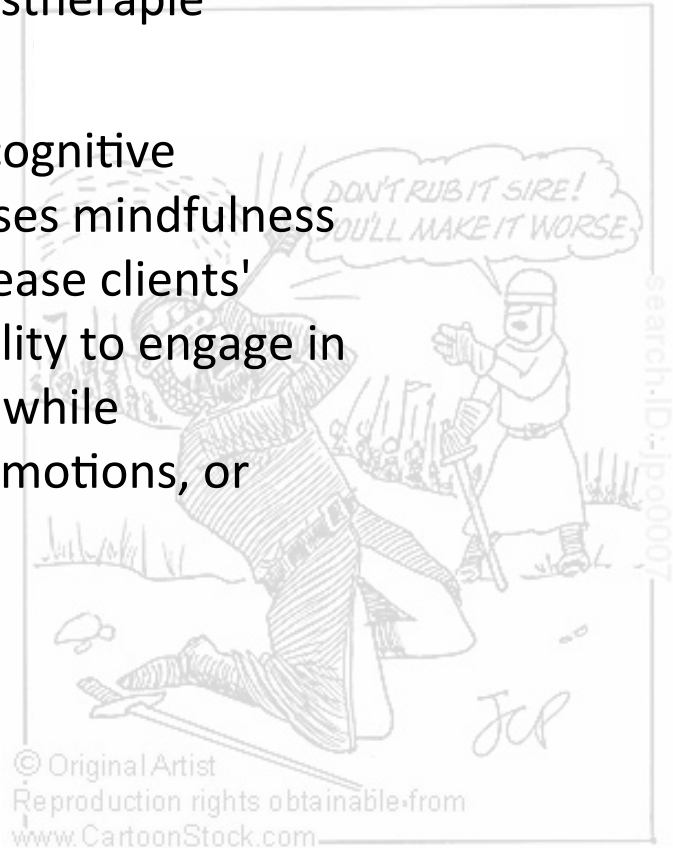
Wat werkt tegen verslaving?

- Acceptance and Commitment Therapy (ACT)

Wat werkt tegen verslaving?

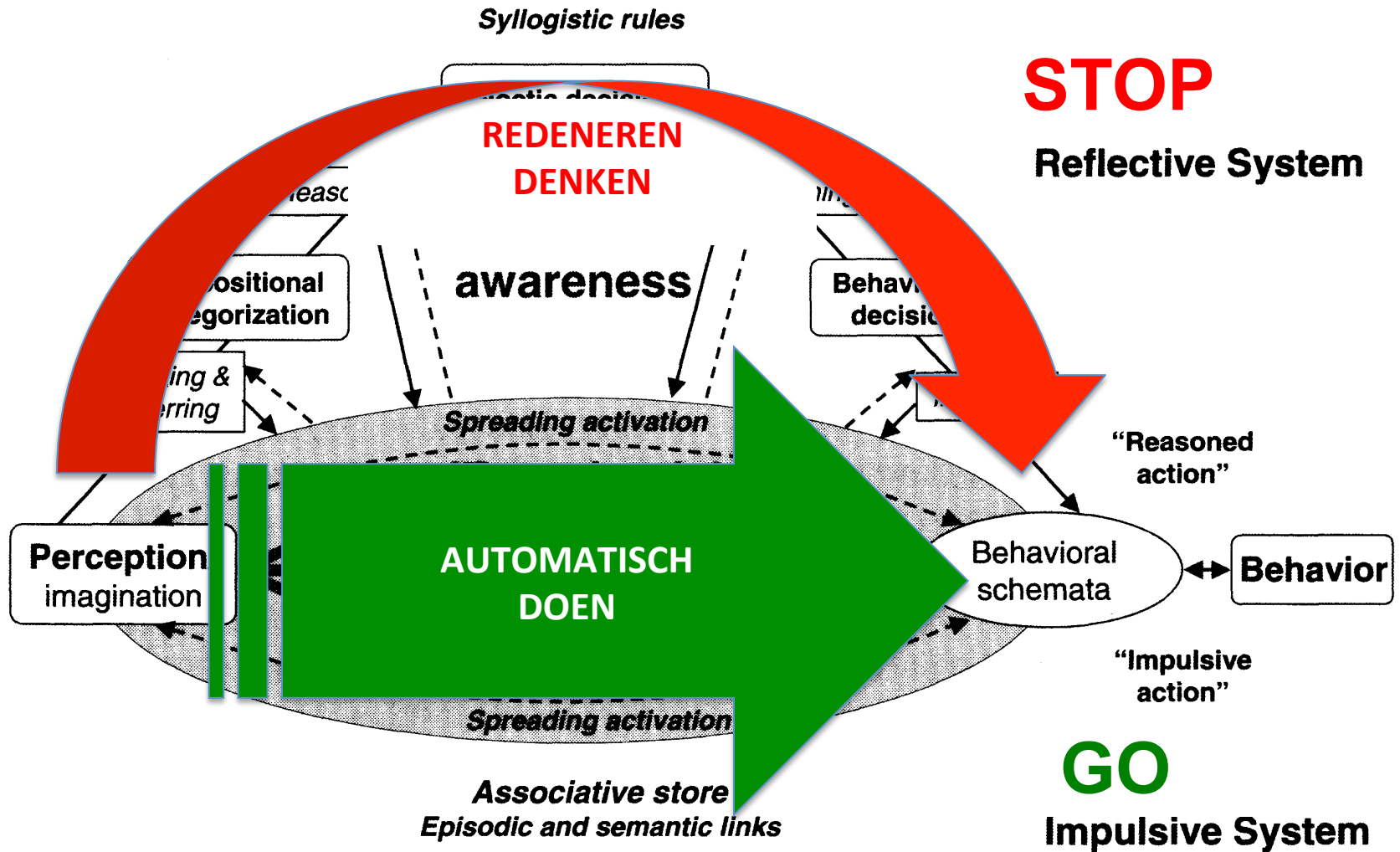
- Acceptance and Commitment Therapy (ACT)
 - Derde golf van cognitieve gedragstherapie
 - ‘A contextually focused form of cognitive behavioral psychotherapy that uses mindfulness and behavioral activation to increase clients' psychological flexibility--their ability to engage in values-based, positive behaviors while experiencing difficult thoughts, emotions, or sensations’.

Wat werkt tegen verslaving?

- Bewuste keuzes belangrijkst?

Aansturing van menselijk gedrag

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

Wat werkt tegen verslaving?

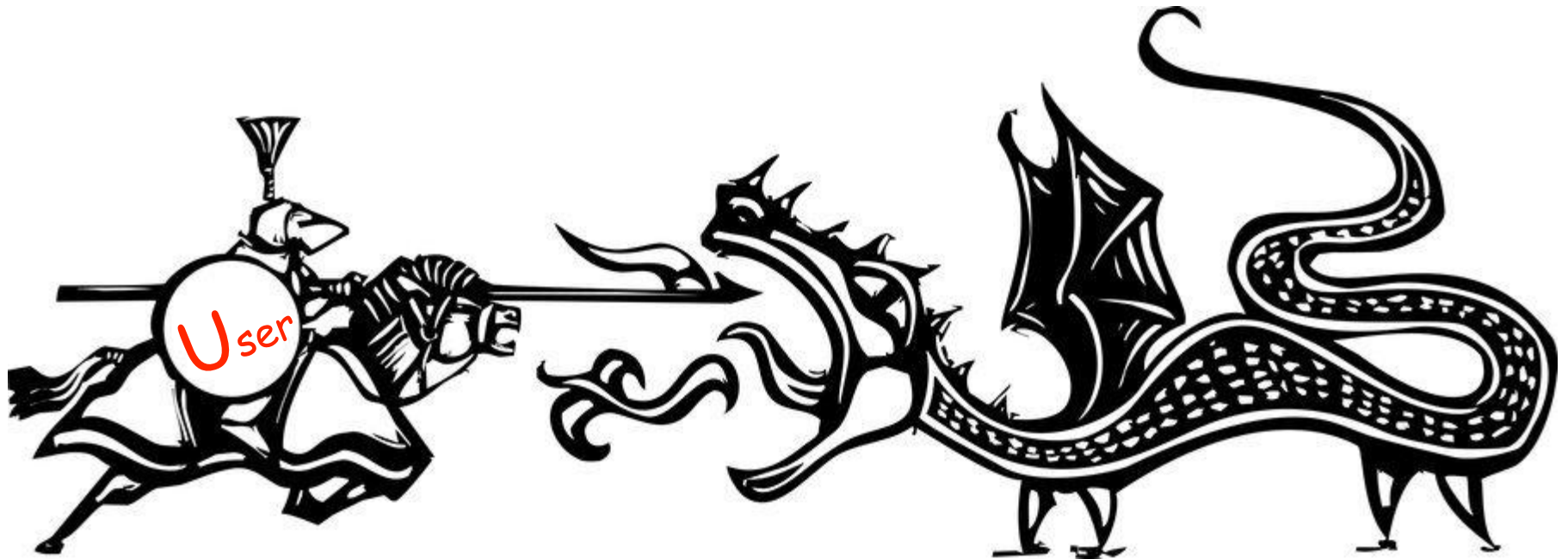
Implementatie op de afdeling:

- R-Impulse
- Doctoraatsproject Dr. Santens

Wie moet wat doen?

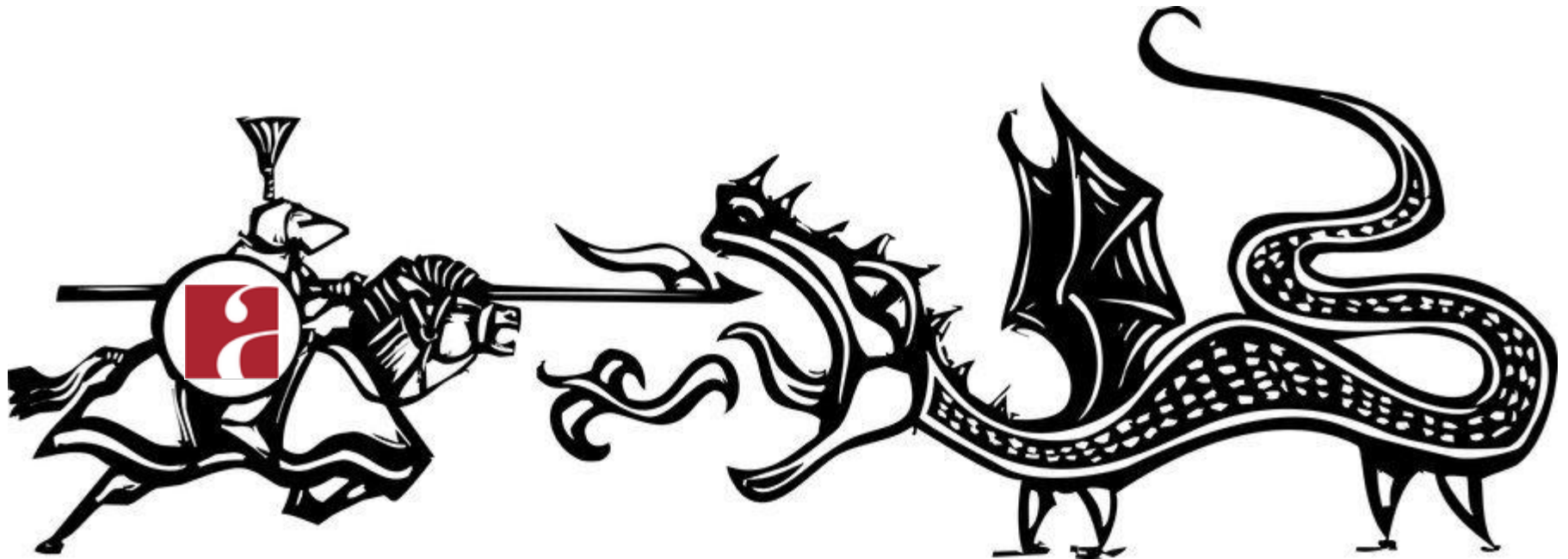
Gebruiker

-moet zelf willen veranderen

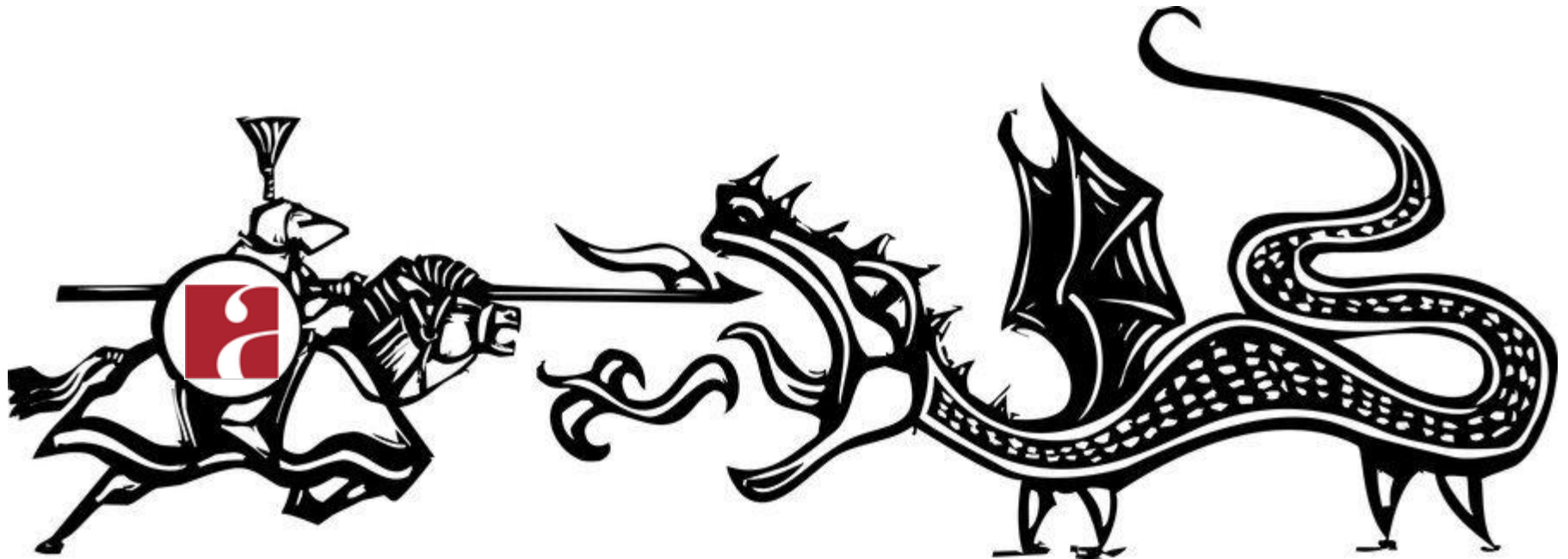
3. Wie moet wat doen?

Laat hulp toe

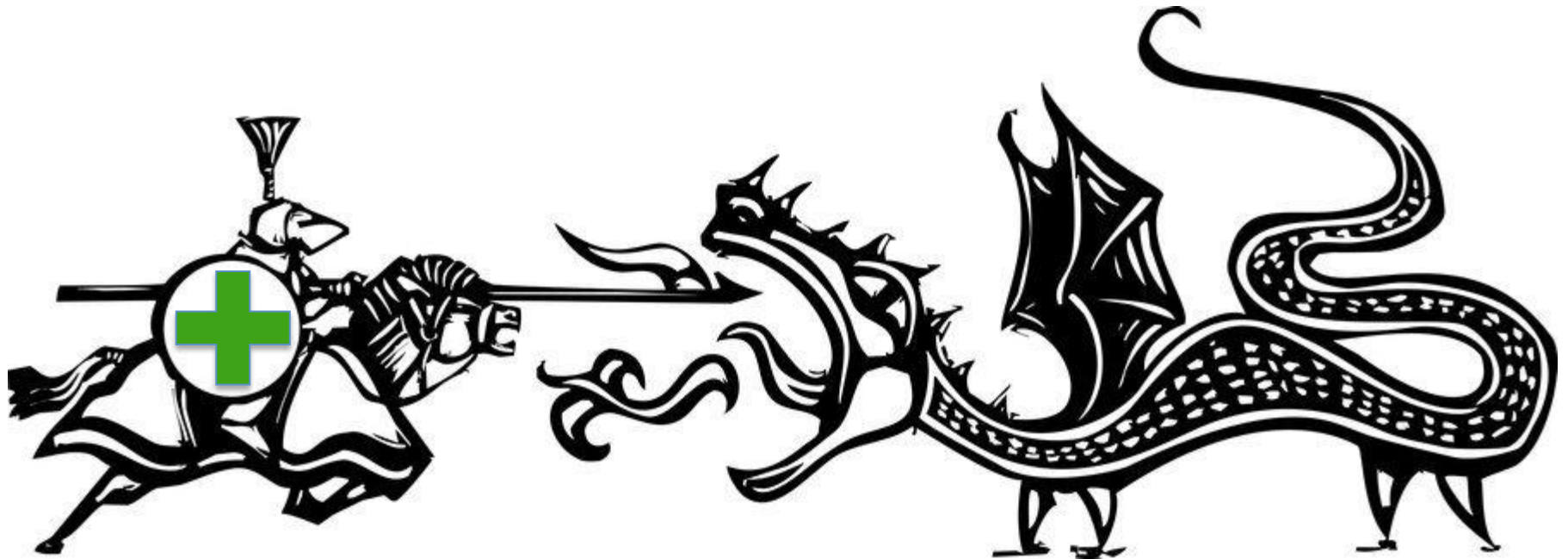
3. Wie moet wat doen?

Laat hulp toe, zo nodig meermaals...

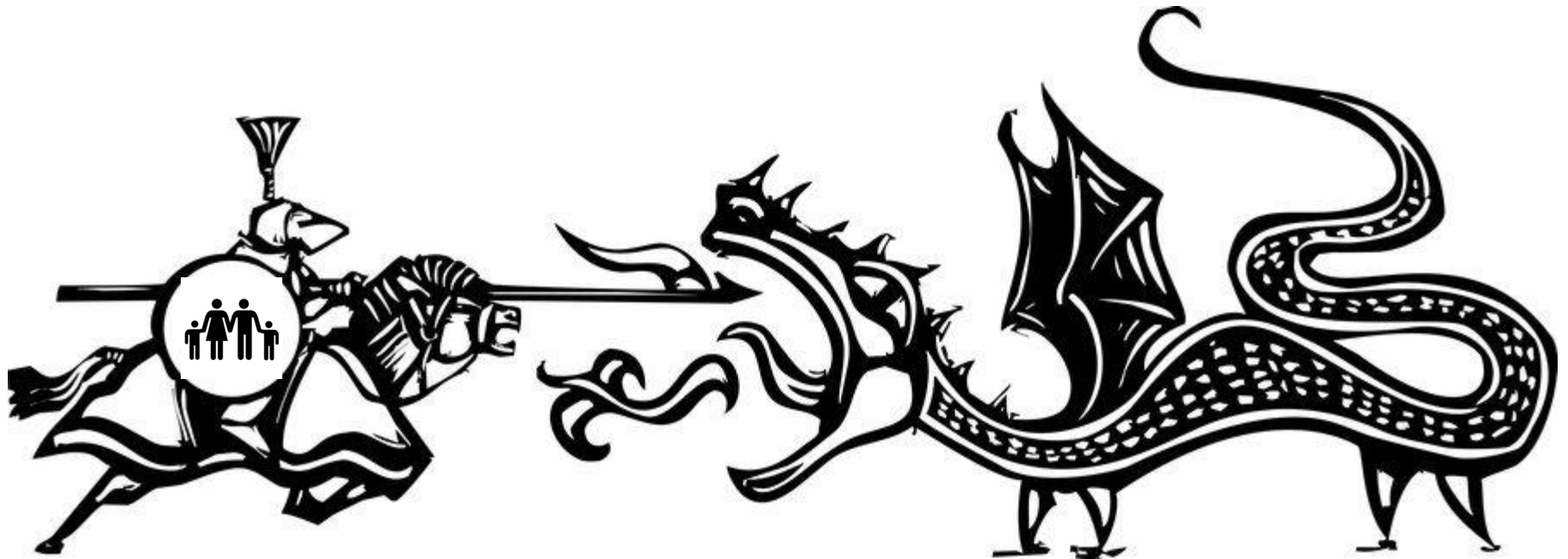
3. Wie moet wat doen?

Medicatie compatibel met psychotherapie

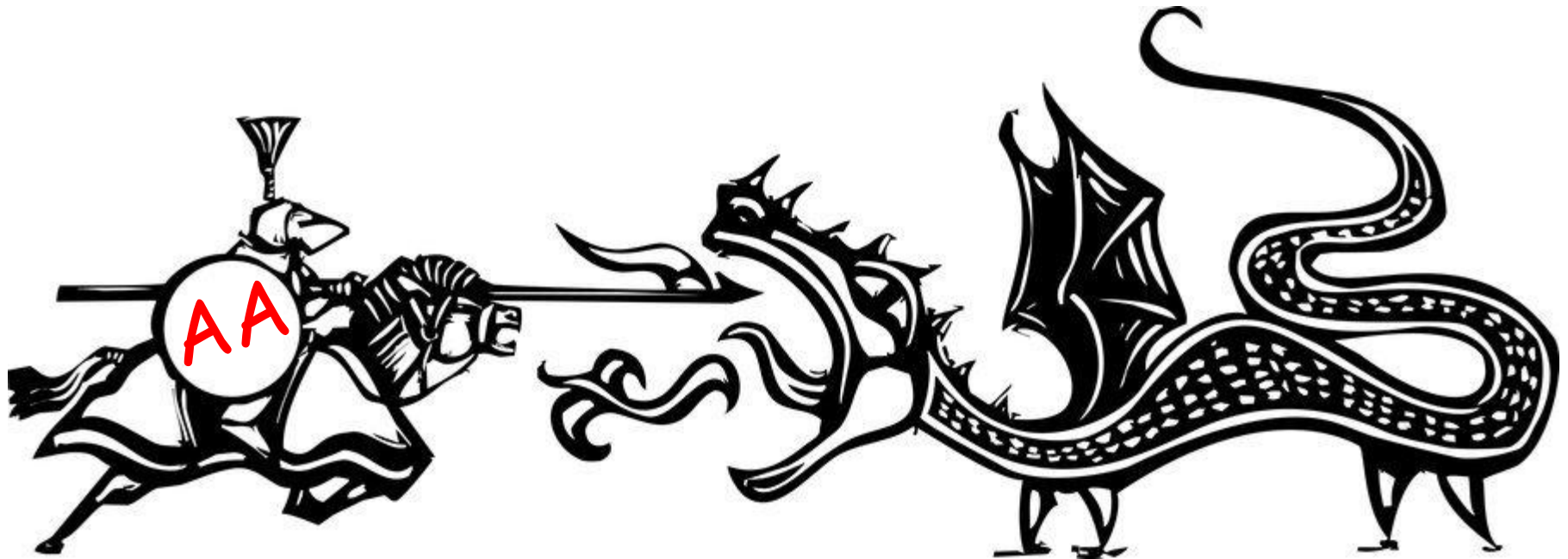
3. Wie moet wat doen?

Betrek je familie

3. Wie moet wat doen?

Betrek je familie en/of word lid van een nieuwe, grote familie

3. Wie moet wat doen?

...en bereid je dapper voor op een lange, maar waardevolle campagne

